

MINISTERSTVO
PRŮMYSLU A OBCHODU

VYHODNOCENÍ

Státního programu na podporu úspor energie na období 2017–2021
(prodloužen do 31. 12. 2022), Program EFEKT II pro rok 2022

Obsah

1.	ÚVOD, ZÁKLADNÍ DATA	1
1.1	ČLENĚNÍ PROGRAMU A ROZDĚLENÍ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ	1
2.	VYHODNOCENÍ PŘÍNOSŮ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ	3
3.	ZÁVĚR.....	4

1. ÚVOD, ZÁKLADNÍ DATA

Státní program na podporu úspor energie na období 2017-2021 (s prodloužením do 31. 12. 2022) dále jen „Program EFEKT“), vychází ze Státního programu na podporu úspor energie a využití obnovitelných a druhotných zdrojů energie, pod názvem Program EFEKT, případně jako Program EFEKT II.

Ministerstvo průmyslu a obchodu zabezpečuje realizaci Programu EFEKT a jeho financování v souladu se schválenou dokumentací a v návaznosti na ustanovení § 13 odst. 2 písm. b) zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů.

Česká republika má povinnosti, které plynou z členství v EU, těmito povinnostmi je plnění společných závazků. V rámci klimaticko-energetické politiky patří mezi zásadní úkoly plnění závazků vyplývajících ze směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2009/28/ES o podpoře obnovitelných zdrojů energie a Směrnice EP a Rady č. 2012/27/EU o energetické účinnosti. V oblasti obnovitelných zdrojů energie (dále jen „OZE“) byl stanoven cíl ČR do roku 2023 ve výši 13 % podílu OZE na hrubé konečné spotřebě energie. Ze směrnice o energetické účinnosti ČR vyplývá cíl úspory energie ve výši 51,5 PJ na konečné spotřebě energie do roku 2023.

Pro zajištění výše uvedených závazků je nutno vytvářet vhodné politické a legislativní podmínky a připravovat technická a ekonomická řešení. Jedním z ekonomických nástrojů, který jistou měrou přispívá k dosažení stanovených cílů, je právě Program EFEKT. Je to způsobeno zejména širokou škálou podporovaných aktivit, které ať již přímo či nepřímo způsobují úspory energií jak ve veřejné, tak i soukromé sféře.

Program se dlouhodobě orientuje na úzce vymezené konkrétní aktivity, které nelze financovat z operačních programů nebo jiných zdrojů. Program EFEKT slouží Ministerstvu průmyslu a obchodu jako jeden z nástrojů, jak pozitivně ovlivnit úspory energie v ČR. Lze ho vnímat jako doplňkový program k energetickým programům podporovaných ze strukturálních fondů Evropské unie v oblasti energetické účinnosti.

1.1 ČLENĚNÍ PROGRAMU A ROZDĚLENÍ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ

Program EFEKT II byl prodloužen na rok 2022 z důvodu dočerpání finančních prostředků, a to zapojením nároků z nespotřebovaných neprofilujících výdajů roku 2021. Celkový rozpočet Programu EFEKT II byl tedy ve výši 77,104 mil. Kč. Finanční prostředky byly využity na dofinancování víceletých projektů a na projekty aktivity 2D Zavedení systému hospodaření s energií v podobě energetického managementu.

Investiční akce byly podpořeny částkou 46,834 mil. Kč, neinvestiční akce částkou 29,855 mil. Kč. (Tabulka 1).

Tabulka 1 - Přehled podpořených projektů podle realizovaných aktivit

Označení aktivity	Aktivita	Podpořené žádosti	Skutečně čerpaná dotace v Kč, projekty začínající v roce 2022.	Skutečně čerpaná dotace v Kč, projekty začínající v minulých letech.
1A	Opatření ke snížení energetické náročnosti veřejného osvětlení	0	0,00	46 833 719,75
Celkem investiční projekty		0	0,00	46 833 719,75
2A	Energetická konzultační a informační střediska	0	0,00	0
2B	Akce zaměřené na aktivní rozšiřování informací a vzdělávání v oblasti úspor energie	0	0,00	0
2C	Publikace, podklady a nástroje pro rozšiřování informací a vzdělávání v oblasti úspor energie včetně podpory mezinárodní spolupráce	0	0,00	0
2D	Zavedení systému hospodaření s energií v podobě energetického managementu	46	19 031 309,00	3 229 020,00
2E	Zpracování dokumentů pro přípravu energeticky úsporného projektu řešeného metodou EPC a zpracování zadávací dokumentace pro veřejnou zakázku na projekt řešený metodou EPC	0	0,00	1 544 338,00
2F	Příprava realizace kvalitních energeticky úsporných projektů se zásadami dobré praxe	0	0,00	0
2G	Zpracování územní energetické koncepce (ÚEK)	0	0,00	1 845 725,00
2H	Zpracování zprávy o uplatňování ÚEK	0	0,00	0
2I	Specifické projekty, projekty vzdělávání a studie	0	0,00	4 204 196,00
Celkem neinvestiční projekty			19 031 309,00	10 823 279,00
CELKEM PROGRAM EFEKT II 2022				76 688 307,75

Z celkové alokace tedy nebylo vyčerpáno celkem 0,416 mil. Kč. Nedočerpání bylo způsobeno odstoupením dvou žadatelů od dotace z důvodu nedokončení zadávacích řízení na zpracovatele energetického managementu v závěru roku a tyto prostředky již nebylo možné převést na další žadatele. Nevyčerpaná částka byla vrácena do státního rozpočtu.

V roce 2022 byly podpořeny akce s přímými úsporami, nicméně akce s nepřímými úsporami jsou taktéž nedílnou součástí Programu EFEKT II a podporují nejen zvyšování povědomí veřejnosti o úsporách, ale také měkká opatření zvyšující energetickou účinnost.

Program EFEKT II 2022 můžeme zhodnotit také z hlediska typu příjemců.

Tabulka 2 - Objem přiznaných dotací za rok 2022 podle typu příjemce v Kč

Položky	Dotace v roce 2022 podle typu příjemce	CELKEM přiznáno v Kč	Celkem čerpáno v roce 2022 v Kč
5212, 6312	FYZICKÉ OSOBY	0	0
5213, 6313	PRÁVNICKÉ OSOBY	11 672 714	11 672 714
5221, 6321	O.P.S.	0	0
5222, 6322	SPOLKY	824 796	824 796
5223	CÍRKEVNÍ SPOLEČNOSTI	450 000	450 000
5225	SVJ	0	0
5229, 6329	OSTATNÍ NEZISKOVÉ ORGANIZACE	0	0
5321, 5329, 6341	OBCE	63 223 518	63 223 518
5323, 6342	KRAJE	544 783	544 783
5332, 6352	VŠ	217 280	217 280
5339, 6359	OSTATNÍ PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE	300 000	300 000
5493	FYZICKÉ OSOBY - OBČAN	0	0
CELKEM v Kč		76 688 308	76 688 308

Z výše uvedené tabulky je patrné, že největší podíl dotací, více než tři čtvrtiny (82,3 %), byl v roce 2022 přiznán obcím z důvodu dlouhodobého zaměření stěžejních dotačních aktivit na veřejný sektor, stejně tak jako v předchozích letech. Druhý největší podíl na objemu přiznaných dotací mají jako i v loňském roce právnické osoby (15 %), které zastupují s.r.o. a akciové společnosti. Dále jsou to spolky (1 %), kraje (0,7 %), církevní společnosti (0,5 %), ostatní příspěvkové organizace (0,3 %) a vysoké školy (0,2 %).

Dotace neziskovým organizacím byly poskytnuty v celkové výši 1,275 mil. Kč a příspěvkovým organizacím v celkové výši 0,517 mil. Kč.

Vzhledem k tomu, že se jednalo o jednoleté dotace, či dotace částečně přecházející z roku 2021, čerpání bylo v roce 2022 dokončeno.

2. VYHODNOCENÍ PŘÍNOSŮ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ

Za rok 2022 bylo do neinvestičních aktivit investováno přes 37,665 mil Kč, na které Program EFEKT II přispěl částkou 19,031 mil Kč, která činí přibližně 50 % celkových vložených nákladů nutných pro realizaci.

Mezi nejvýznamnější projekty, které byly podpořeny v roce 2022 patří bezesporu aktivity zaměřené na Energetický management a energeticky úsporné projekty řešené metodou EPC. Obě aktivity jsou úzce spjaty s rozšiřováním povědomí o energetickém managementu a jeho nástrojích u široké veřejnosti podpořené

formou seminářů a odborných publikací. Taktéž podpora metody EPC, která byla zařazena od roku 2017 do programu EFEKT II jako jeden z významných nástrojů, jehož pomocí lze dosáhnout značných energetických úspor za přijatelných podmínek.

Propagace energetických úspor u široké veřejnosti je významným a dlouhodobým cílem Programu EFEKT. Přínosy mnohých neinvestičních aktivit tak přirozeně tkví v rozšiřování informací o nejaktuálnějších poznatcích v oblasti energetických úspor a možnostech jejich realizace.

Tyto skutečnosti se s odstupem pozitivně promítají v osvětě obyvatelstva a nárůstu zájmu o celé odvětví udržitelného hospodaření se zdroji energie a odvětví obnovitelných zdrojů. Přesné dopady těchto aktivit je nesnadné kvantifikovat, neboť se jejich pozitivní vliv na širokou veřejnost vždy projevuje až s odstupem, mimo jiné také v zájmu o realizaci energeticky úsporných projektů nebo vzdělávacích akcí určených pro širokou veřejnost i odborné publikum.

3. ZÁVĚR

Dlouholetým cílem Programu EFEKT je přispívat k dosažení cíle podle čl. 3 odst. 1 a podle čl. 7 směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti a o změně směrnic 2009/125/ES a 2010/30/EU a o zrušení směrnic 2004/8/ES a 2006/32/ES, vyhlášený se záměrem zvyšování úspor energie a snižování energetické náročnosti v ČR. Přispívat k dosahování stanovených cílů se Programu EFEKT díky zaměření se na sadu prioritních dotačních aktivit podařilo dle posledních dat nad rámec původně předpokládaných hodnot.

Za vykazovací období 2014-2020, na které se váží výše zmíněné závazky programu EFEKT realizoval opatření, která generovala úsporu ve výši 2 133 TJ a splnil tak predikovanou výši úspor, která na něj v rámci závazku připadla. V novém vykazovacím období 2021-2030 program EFEKT prozatím přispěl 460,6 TJ. S ohledem na navyšování ambicí bude narůstat i důraz na příliv úspor energie z programu EFEKT, který je integrální součástí schématu plnění závazků.

Celkově bylo v období 2014–2022 podpořeno 1 520 projektů částkou přes 889 mil. Kč.

Program EFEKT II byl rokem 2022 ukončen. Příímým pokračovatelem je v programovém období pro roky 2022-2027 Program EFEKT III, který také bude zaměřen na osvětovou a informační činnost, projektovou přípravu a na pilotní projekty a bude doplňkovým programem k energetickým programům podporovaným ze strukturálních fondů Evropské unie. Program EFEKT III bude i nadále poskytovat dotace pouze na opatření, která nejsou podporována ze strukturálních fondů a jiných národních programů tak, aby nedocházelo k překryvu dotací.

Počet žádostí v programu EFEKT II, i během covidových let, převyšoval finanční možnosti programu. Program EFEKT III je koncipován tak, aby byly zajištěny nejen adekvátní prostředky, ale také aby mohl být i nadále kladen důraz na výběr kvalitních projektů. V budoucnu program EFEKT hodlá i nadále podporovat webináře

vč. dalších možností on-line vzdělávání za účelem propagace aktuálních témat. Program EFEKT i přechodem na on-line vzdělávací platformy pomáhá realizovat svůj dlouhodobý cíl, kterým je propagace a zvyšování vzdělanosti v oblasti hospodaření s energií, zvyšování energetické účinnosti a prohlubování odbornosti.

Program EFEKT III, který je vyhlášen na období 2022–2027, nadále podporuje Energetická konzultační a informační střediska (EKIS), která poskytují široké veřejnosti bezplatné poradenství v oblasti energetických úspor a možnostech získání dotací na realizaci energeticky úsporných projektů. Webový portál propagující Program EFEKT a činnost EKIS zároveň v roce 2022 přivítal více než 1,42 mil. virtuálních návštěvníků. Cílem na následující roky je co největší rozšíření webového portálu a jeho maximální využití, tedy navýšení alokace pro zpracování bezplatných konzultací veřejnosti. Díky přechodu do administrativního systému AIS MPO a jeho postupnému nastavování je plánováno plně digitalizované prostředí pro zajištění zefektivnění zpracování, hodnocení a posuzování žádostí o poskytnutí dotací. To se v rámci programu EFEKT III pozitivně projeví ve snížení času od podání žádosti po její vyřízení, včetně zvýšení komfortu a srozumitelnosti dotačního titulu ze strany žadatelů. Digitalizace a nový program EFEKT III umožní od roku 2022 vytvoření komplementárních dotačních příležitostí propojených na komponenty Národního plánu obnovy nebo na tituly realizované Státním fondem životního prostředí a Ministerstvem životního prostředí, a to ať už příležitosti neinvestičního nebo investičního charakteru spadajících především do oblasti dosahování energetických úspor a vzdělávání. V neposlední řadě má program EFEKT III ambici poskytovat podporu přípravné fáze investičních projektů, čímž významně pomůže zvýšit absorpční kapacitu současných i chystaných dotačních titulů.

